

за допомогою модуля Lab Wizards. Перед виконанням третього етапу студенти отримують домашнє завдання творчого характеру: на підставі аналізу шкільної програми та методичної літератури з хімії підготувати матеріали для самостійної розробки імітаційної лабораторної роботи за обраною тематикою, що містять "теоретичне ядро", алгоритм виконання роботи, шаблон з запитаннями для заповнення учнями. Також треба заздалегідь написати всі рівняння реакцій, що перебігають між реагентами та при взаємодії їх з навколишнім середовищем, розподілити речовини на вихідні, продукти реакції та невідомі, вказати для речовин основні фізико-хімічні константи. Третій етап передбачає створення кожним студентом своєї лабораторної роботи, планування навчального часу на її виконання учнями, обґрунтування необхідності застосування імітації на уроках в доповнення до натурального експерименту та розробку методики проведення занять. Кожний етап оцінюється окремим балом. Максимальну оцінку отримують студенти, що якісно підготували допоміжні матеріали та створили імітаційну модель, яка працює без помилок, що означає адекватне співвідношення можливостей програми з власними творчими ідеями. При апробації робіт 75% студентів IV курсу успішно та своєчасно власноруч розробили лабораторні роботи.

При виконанні завдань такого типу студенти навчаються:

- алгоритмізувати послідовність дій учнів при виконанні лабораторних робіт, розробляти відповідні інструктивні матеріали;
- самостійно здійснювати повну методичну обробку та аналіз конкретних розділів шкільного курсу хімії;
- знаходити необхідний дидактичний матеріал;
- опанувувати техніку і методику хімічного експерименту та сучасні освітні технології;
- планувати навчальний час, моделювати фрагменти уроків.

Такий підхід сприяє розвитку їх творчої особистості та викликає зацікавленість до навчання.

ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ ВЧИТЕЛЯ: ПОШУКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Іщенко Т.С. (Полтава)

Місце біології в системі шкільної освіти визначається особливостями вкладавання біології серед інших наук. Біологія невід'ємно зв'язана з усіма науковими досягненнями про природу, вона є теоретичним та експериментальним фундаментом сучасної біотехнології. Біологічна теорія й методи біологічних досліджень широко використовуються при вивченні хімії, астрономії, медицини, геології, сільського господарства та в багатьох інших областях наукового пізнання. Тому без знання біології неможливо уявити повноцінної середньої освіти та розвитку особистості. Тому при роботі з учнями старших класів свою роботу спрямували не тільки на те, щоб дати їм суму знань основ біології на сучасному рівні її розвитку, але й розвивати їх мислення та творчі здібності. Біологія як навчальний предмет володіє особливостями, які розкривають широкі можливості для розвитку творчих здібностей учнів, тому що стійкі інтереси у більшості учнів виявляються у віці 14-15 років, про що свідчать наші дослідження.

При проведенні уроків працювали над створенням теоретичної моделі організації навчального процесу, яка задовольняє високому рівню пізнавальної діяльності й дозволяє реалізувати найбільш повним образом процес оволодіння знаннями й отримання знань як підсумку. Сам термін "оволодіння знаннями" вказує на специфічний характер навчання, важливішою стороною якого є пізнавальна діяльність самого учня, яка не зводиться до простого запам'ятовування знань, а потребує активної й складної розумової діяльності з переробки навчального матеріалу, активної самостійної діяльності й значних вольових зусиль.

У сучасних дослідженнях сутності творчості розглядається поняття "педагогічна творчість", засоби формування творчої особистості, механізми педагогічної імпровізації та ін.

Перебудова вищої та середньої освіти висунула ряд нових завдань з удосконалення структури і методичної підготовки майбутнього вчителя. Особливо це стосується шкільного курсу біології, який зазнав ряд змін щодо його змісту і структури.

У системі вузівських дисциплін, необхідних для професійної підготовки майбутнього вчителя біології, методика викладання біології займає провідне місце, вона формує у студентів знання і вміння в організації й постановці навчально-виховного процесу з цього предмета, який має свої особливості. Ці знання дозволяють учителю керувати "процесом виховуючого навчання біології", [1] зазначає В.І. Кузнецова.

У навчальному процесі здійснюються різні технології навчання, а саме: модульно-рейтингова система, диференціація навчання, індивідуальне навчання, особистісно-орієнтоване навчання та ін.

Модульна технологія навчання – це є цілісна система, що об'єднує дидактичні засоби, необхідні для вирішення проблем навчання.

Модульне навчання здійснюється на таких принципах: модульності, паритетності, виділення із змісту навчання визначених елементів, усвідомленої перспективи та гнучкості, оперативності знань і їх систем, дієвості, динамічності, різностороннього методичного консультування.

Перед вчителем завжди стоїть проблема: як визначити рейтинг знань та які він має переваги?

Л.М. Романішина [2] бачить такі переваги системного контролю і визначення рейтингу знань над традиційним:

- створюються умови для перевірки якості знань студентів у повному обсязі програмного матеріалу;
- високій ступінь диференційної спрямованості результатів контролю;
- реальні можливості для індивідуалізації навчання за чотирма рівнями засвоєння знань;
- забезпечення уніфікованих умов контролю та критеріїв оцінювання;
- більш ефективне керівництво навчальним процесом;
- створюються умови для "суб'єкт - суб'єктних" відносин між викладачем та студентом;
- стимуляція самостійної творчої роботи студентів протягом навчального року;
- можливість оцінювання знань студентів не тільки на заняттях, а й у позаурочний час;
- можливість кожному вивчати динаміку "власної навченості". Ці положення можна використовувати і у середній школі при організації навчально-виховного процесу.

С.О. Сисоева [3] зазначає, що для педагогічної творчості притаманні такі основні етапи: педагогічний задум, актуалізація і відбір професійних знань, умінь, здобутків власного педагогічного досвіду щодо реалізації задуму, інформаційний пошук, проектування навчальної взаємодії з учнями, визрівання остаточного розв'язку; реалізація педагогічного задуму; аналіз і внесення коректив у подальші впровадження педагогічного задуму. Центральною ланкою педагогічної творчості є особистісно-орієнтована розвивальна взаємодія суб'єктів навчально-виховного процесу (вчителя і учня), зумовлена специфікою психолого-педагогічних взаємовідносин між ними і спрямована на розвиток їх творчого потенціалу.

Підвищення рівня професійної майстерності майбутніх вчителів, яке зумовлено зростаючими вимогами сучасної школи, вимагає пошуку ефективних шляхів і методів формування в них системи знань, умінь і навичок під час навчання у педагогічному вузі. Ось чому студенти вчать моделювати різні педагогічні ситуації, проводити з учнями педагогічне забезпечення формування життєвих планів як один із напрямків роботи в школі.

Таким чином, організаційне поєднання у навчально-виховному закладі

науково-теоретичного, психолого-педагогічного, науково-методичного компонентів змісту освіти та інноваційної діяльності вчителів і є важливішою умовою функціонування шкіл в нових умовах.

Прискорення науково-технічного прогресу та розвиток ринкових відносин ставить перед майбутніми вчителями завдання оволодіння інтенсивними педагогічними технологіями, однією з яких є управління самостійною навчальною роботою учнів із використанням моделей, наприклад, опорних конспектів.

Студенти педагогічних спеціальностей повинні навчатися творчо використовувати моделі, тому що під час педагогічної практики у ході підготовки до уроку студент або вчитель повинен вміти моделювати хід уроку та прогнозувати його результати. Кінцевою метою формування навчальної діяльності є досягнення такого рівня розвитку учнів, коли вони стають спроможними самостійно здійснювати всі етапи навчальної діяльності.

Нові педагогічні технології передбачають запровадження нових форм контролю та оцінювання знань учнів. Новий підхід до організації навчально-виховного процесу в навчальних закладах нового типу вимагає і дещо іншого підходу до рівня готовності вчителя до інноваційної діяльності.

Організаційне поєднання у навчально-виховному закладі нового типу науково-теоретичного, психолого-педагогічного, науково-методичного компонентів змісту освіти та інноваційної діяльності вчителя і є важливішою умовою функціонування шкіл нового типу, творчості вчителя, його пошуків, знахідок, педагогічної майстерності.

Література

1. Кузнецова В.І. Методика викладання біології. Практикум: Навч. посібник. – К.: Вища шк., 1993.-160с.
2. Романішина Л.М. Модульно-рейтингова технологія викладання у вищих навчальних закладах. – Тернопіль: ТДПУ, 2000.-48с.
3. Сисоєва С.О. Проблема педагогічної творчості вчителя: пошуки та перспективи // Професійна підготовка педагогічних працівників: Науково-методичний збірник./ За ред. докт. пед. наук О.А. Дубасенюк та докт. пед. наук Л.П. Пуховської.–Київ-Житомир. держ. пед. ун-тет, 2000.-270с. УДК 796.325.012.63

ДО ПИТАННЯ ПРО АКТУАЛЬНІСТЬ МЕДИКО-БІОЛОГІЧНИХ ЗНАТЬ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Кійко Т.Б. (Київ), Міненко А.О. (Чернігів)

Утвердження здорового способу життя підрастаючого покоління сьогодні розглядається як один із пріоритетних напрямів гуманізації освіти. Реальною силою, здатною втілити це в життя школи, є вчитель, який володіє певною сумою медико-біологічних знань, валеологічною культурою, творчим підходом до використання її засобів, форм і методів. І, особливо актуальними стають такі ціннісні орієнтації, як знання та вміння, котрі дозволяють вибрати моделі поведінки в межах норм власної і суспільної безпеки.

Світовою спільнотою виховання здорового способу життя визначається як процес цілеспрямованих зусиль для створення умов, що сприяють поліпшенню здоров'я і благополуччя загалом, зокрема ефективній політиці, розробці доцільних програм, наданню відповідних послуг, які можуть підтримати та поліпшити наявні рівні здоров'я, дати людям змогу посилити контроль над власним здоров'ям і покращити його [1].

За матеріалами Центра медичної статистики рівень шкільного травматизму по Україні постійно зростає. Так, загалом по Україні за 2005-2006 роки зріс на 657 випадків, а це лише офіційно зареєстровані випадки. З них найбільш поширеними є переломи кісток, вивихи, розтягнення та деформація